

APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: Kž-43/04

Brčko, 05.10.2004. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija: Zijada Kadrića, kao predsjednika vijeća, Dragane Tešić i Josipe Lucić, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Tanje Šakić, kao zapisničara, u krivičnom predmetu optužene E. F. zv. E. iz T., zbog dva krivična djela poreske utaje i to: poreske utaje iz člana 272 stav 2 Krivičnog zakona Federacije BiH, i poreske utaje iz člana 274 stav 2 Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj 6/00), po optužnici Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH broj Kt-165/02 od 31.03.2003. godine, koju je Javno tužilaštvo djelimično činjenično izmijenilo na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom 21.01.2004. godine, nakon održanog glavnog i javnog pretresa 05.10.2004. godine, u prisutnosti Šefa zamjenika javnog tužioca Brčko Distrikta BiH Slave Lakića, optužene E. F. i njenog branioca B. P., advokata iz B., donio je 11.10.2004.godine i javno objavio

P R E S U D U

I

Optužena E. F. zv. E., kći J. i majke N. rođene B., rođena ... godine u T., gdje je i nastanjena, ul. ... br. ..., po zanimanju trgovac, udata, majka dvoje malodobne djece, bošnjakinja, državljanica BiH, zaposlena u privatnoj firmi O. G. iz T. kao direktor sa ličnim dohodkom od 1.000 KM mjesečno, suprug zaposlen u istoj firmi sa ličnim dohodkom od 1.000 KM, do sada neosuđivana, protiv iste se ne vodi drugi krivični postupak, posjeduje L.K. sa JMB: ...,

K R I V A J E

Što je:

Kao vlasnik i odgovorno lice STR. K., čije je sjedište u mjestu D., tržnica A. u B. D. BiH, obavljajući promet robama široke potrošnje, u toku 2000. godine izvršila nabavku raznih vrsta roba široke potrošnje od dobavljača u BiH u vrijednosti od 1.275.556,14 KM, te izvršila prodaju tih roba a da pri tom nije vodila poslovne knjige tj. evidenciju o ostvarenom prometu, pa u namjeri da izbjegne potpuno plaćanje poreze na promet, nije podnijela nadležnom poreskom organu konačan obračun poreza na promet u skladu sa članom 51 stav 1 i 2 Zakona o akcizama i porezu na promet, pa je na taj način izbjegla plaćanje poreza na promet u iznosu od 205.442,80 KM,

čime je počinila krivično djelo poreske utaje iz člana 272 stav 2 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine,

za koje krivično djelo je sud, uz primjenu pomenutog zakonskog propisa, te članova 33, 37, 39, 40, 41 tačka 2 i 42 stav 1 tačka 4 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine,

O S U Đ U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 3 (TRI) MJESECA,
I NOVČANU KAZNU U IZNOSU OD 20.000,00 KM
(DVADESETHILJADA KONVERTIBILNIH MARAKA),

koju novčanu kaznu je dužna platiti u roku od dva mjeseca po pravosnažnosti presude a pod prijetnjom prinudne naplate. U slučaju da se novčana kazna ne bude mogla naplatiti ni prinudnim putem, ista će biti zamijenjena kaznom zatvora računajući pri tome svakih započelih 50,00 KM novčane kazne za jedan dan zatvora.

Optužena je obavezna platiti troškove krivičnog postupka, i to paušal za rad suda u iznosu od 200,00 KM, te ostale troškove krivičnog postupka u iznosu od 162,00 KM, sve u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, a pod prijetnjom prinudne naplate.

II

Optužena E. F., sa generalijama kao naprijed,

Na osnovu člana 284 tačka a. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je:

Kao vlasnik i odgovorno lice STR K., čije je sjedište u mjestu D., tržnica A. B. D. BiH, obavljajući promet robama široke potrošnje u toku 2001. godine, izvršila nabavku raznih vrsta roba od dobavljača u BiH u vrijednosti od 314.863,17 KM, te izvršila prodaju tih roba a da pri tome nije vodila poslovne knjige tj. evidenciju o ostvarenom prometu, pa u namjeri da izbjegne potpuno plaćanje poreza na promet i drugih poreskih obaveza, nije podnijela nadležnom poreskom organu konačan obračun poreza na promet u skladu sa članom 51 stav 1 i 2 Zakona o akcizama i porezu na promet, pa je na taj način izbjegla plaćanje poreza na promet i drugih poreskih obaveza u iznosu od 34.441,07 KM,

čime bi počinila krivično djelo poreske utaje iz člana 274 stav 2 Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Po optužnici Javnog tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Javno tužilaštvo BD BiH) broj Kt-165/02 od 31.03.2003. godine, kasnije djelimično činjenično izmijenjenoj od strane istog tužilaštva pred Osnovnim sudom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Osnovni sud BD BiH) dana 21.01.2004. godine, pred navedenim sudom je proveden krivični postupak protiv E. F., pa je ista presudom tog suda broj Kp-92/03 od 21.01.2004. godine, na osnovu člana 284 stav 1 tačka a. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP-a BD BiH) oslobođena od optužbe da je radnjama opisanim pod tačkom 1. izreke pomenute presude, počinila krivično djelo poreske utaje iz člana 272 stav 2 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ-a F BiH), te da je radnjama opisanim pod tačkom 2. izreke navedene presude, počinila krivično djelo poreske utaje iz člana 274 stav 2 Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ-a BD BiH – „Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj 6/00).

Na osnovu člana 189 stav 1 ZKP-a BD BiH, određeno je da troškovi krivičnog postupka padnu na teret budžetskih sredstava suda.

Uvažavajući žalbu Javnog tužilaštva BD BiH, izjavljenu protiv navedene presude Osnovnog suda BD BiH, vijeće ovog suda je na javnoj sjednici, rješenjem broj Kž-43/04 od 12.07.2004. godine, ukinulo presudu Osnovnog suda Brčko Distrikta BiH broj Kp-92/03 od 21.01.2004. godine, te je odredilo da se pretres u navedenoj krivično-pravnoj stvari održi pred Apelacionim sudom Brčko Distrikta BiH.

Na pretresu održanom pred Apelacionim sudom Brčko Distrikta BiH 05.10.2004. godine, Šef zamjenika javnog tužioca Slavo Lakić je ostao pri navedenoj optužnici Javnog tužilaštva BD BiH predlažući u završnoj riječi da Apelacioni sud optuženu E. F. zbog dva krivična djela poreske utaje, i to onog iz člana 272 stav 2 KZ-a F BiH, te onog iz člana 274 stav 2 a u vezi sa stavom 1 KZ-a BD BiH oglasi krivim i osudi po zakonu.

Optužena E. F. i njen branilac su na pretresu pred Apelacionim sudom istakli da u radnjama optužene koje su opisane u optužnici nema obilježja krivičnog djela poreske utaje, a niti ima odgovornosti optužene za navedena krivična djela, pa su predložili da sud donese oslobađajuću presudu.

Ovaj sud je ocijenivši da je na pretresu pred Apelacionim sudom potrebno ponovo izvesti one dokaze koji su već izvedeni na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, sukladno odredbama člana 317 stav 2 ZKP-a BD BiH, uz saglasnost stranaka i branioca optužene preslušao audio snimke izjava svjedoka S. P., M. I., M. T. i vještaka finansijske struke M. J., koje su isti dali na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, te je te izjave prihvatio kao dokazni materijal, a osim toga je dodatno saslušao navedene svjedoke i vještaka te je prihvatio u dokazni materijal i pismeni nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke M. J. u vezi obavljenog vještačenja u ovom krivičnom predmetu, kao i sve materijalne, odnosno pismene dokaze koje je cijenio i prvostepeni sud, a koje je taj sud decidno naveo i pobrojao u

obrazloženju ukinute prvostepene presude, pa je cijeneći odbranu koju su iznijeli optužena E. F. i njen branilac – advokat B. P. na pretresu pred ovim sudom, kao i navedene dokaze, ovaj sud donio presudu kao u izreci, iz slijedećih razloga:

Nije sporna činjenica da je optužena E. F. 11.05.2000. godine, Općinskom vijeću R. B., Odjelu za ..., lično podnijela zahtjev za samostalno obnašanje gospodarske djelatnosti. U zahtjevu je navela da bi naziv firme bio STR K. sa sjedištem na tržnici A. – D., a predmet poslovanja – trgovina na malo robama široke potrošnje. Uz zahtjev je priložila pismeni ugovor o zakupu zaključen 05.05.2000. godine, kojim Dž. M. iz B., kao zakupodavac izdaje E. F., kao zakupoprincu, svoj montažni objekat površine 20 m², koji se nalazi na pijaci A. – P.

Udovoljavajući zahtjevu F. E., Odjel ... Općine R. B. (koji je u to vrijeme pripadao Federaciji BiH) je donio rješenje broj: 04-210/00 od 12.05.2000. godine, kojim se odobrava E. F. obnašanje trgovinske djelatnosti u vidu osnovnog zanimanja na tržnici A. u D. Kao predmet poslovanja je određen: trgovina na malo robama široke potrošnje, konfekcijom i obucom, a naziv i sjedište prodajnog mjesta je STR K., na tržnici A. – D., vlasništvo E. F. Pod tačkom 4. rješenja je navedeno da E. F. stiče pravo na rad s danom 10.05.2000. godine, od kada istoj teku poreske obaveze. U tački 5. rješenja je navedeno da je rješenje upisano u registar izdatih odobrenja za samostalno obnašanje gospodarskih djelatnosti koji vodi Odjel ... za tržnicu A., u knjizi IX, na strani 184, pod red. br. 183, i vrijedi do 31.12.2000. godine.

U obrazloženju rješenja je navedeno da je uvidom u priloženu dokumentaciju i zapisnik o komisijskom pregledu ustanovljeno da su ispunjeni uvjeti predviđeni propisima te je izdato rješenje kao u dispozitivu.

Pri dnu rješenja je pečat Općine R. B. – Odjel za ..., te otkucano pisaćom mašinom ime i prezime predstojnika Odjela M. I., za koga je rješenje potpisano od strane neidentifikovane osobe. Na rješenju (u donjem lijevom uglu rješenja) je konstatovano da je isto dostavljeno imenovanoj tj. E. F., a što ista nije osporila.

Na osnovu navedenog rješenja, kojim je optuženoj odobrena trgovinska djelatnost, a koje je ista prihvatila kao zakonit akt, optužena je izradila pečat za obavljanje trgovinske djelatnosti, te je kod Zavoda za ... Federacije BiH, Ekspozitura u S. otvorila žiro račun preko kog je obavljano plaćanje roba široke potrošnje kojima je trgovala.

Na osnovu iskaza svjedoka – inspektora Uprave ... BD BiH, S. P., koji je kontrolisao pravilnost i zakonitost obračuna i uplate javnih prihoda od strane optužene, vezano za obavljanje trgovinske djelatnosti, zatim nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke M. J., koji je obavio finansijsko vještačenje poslovanja optužene, te na osnovu liste materijalno-finansijske dokumentacije o poslovanju STR K. od 19.03.2003. godine, ovaj sud je nesporno utvrdio da je optužena E. F., kao vlasnik i odgovorno lice STR K., čije je sjedište bilo u mjestu D., tržnica A. B. D. BiH, u 2000. godini (u periodu od 10.05.2000. godine pa do kraja te godine nabavila robu široke potrošnje u vrijednosti od 1.275.556,14 KM, te je izvršila prodaju, odnosno promet robe u vrijednosti od 1.243.797,09 KM, koji promet je vještačenjem utvrdio vještak finansijske struke, a optužena pri poslovanju nije vodila poslovne knjige, odnosno evidencije o ostvarenom prometu, a niti je na tako ostvareni promet u

2000. godini izvršila konačni obračun poreza na promet, koji je vještak finansijske struke utvrdio u iznosu od 205.442,80 KM, a niti je konačni obračun poreza podnijela Poreskoj upravi BD BiH, a što je bila obavezna prema odredbama člana 51 stav 1 i 2 Zakona o akcizama i porezu na promet („Službeni glasnik RS“, broj 25/98) koji je preuzet Odlukom o načinu primjene propisa Entiteta i utvrđivanju stopa u oblasti poreza i doprinosa na području B. D. BiH („Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj 5/00).

Svjedok – direktor Poreske uprave BD BiH M. T. je na glavnom pretresu pred ovim sudom 05.10.2004. godine posvjedočio da je optužena E. F., kao fizičko lice i vlasnik STR K. bila obaveznik poreza na promet proizvoda i usluga. Optužena je u 2000. godini narudžbenicama sa izjavom nabavljala robu, a izjavom je preuzimala obavezu obračuna i plaćanja poreza na promet u maloprodaji. Kako je obavljen promet robe, a optužena je preuzela obavezu obračuna i plaćanja poreza na promet, ali isti nikada nije obračunala a niti platila, u tim radnjama optužene, po mišljenju svjedoka, postoje svi elementi utaje poreza.

Svjedok dalje navodi da je optužena imala odobrenje za obavljanje trgovinske djelatnosti, na osnovu kog je izradila pečat, otvorila žiro račun, te je ostvarila promet robama široke potrošnje, te je stoga morala svakih 15 dana vršiti obračun poreza na promet i uplatiti na taj način obračunati porez. Pošto je imala odobrenje za rad, ona je znala kakav je njen status, odnosno kakva su njena prava i obaveze te je morala doći u Poresku upravu, uzeti obrazac na kom će dati izjavu o načinu obračuna plaćanja poreza na promet proizvoda (pošto imaju tri zakonske mogućnosti u vezi periodičnog obračuna plaćanja poreza na promet) te je bila obavezna po isteku poslovne godine podnijeti konačan obračun akcize i poreza na promet. Svjedok navodi da optužena nikada nije izvršila ni periodični ni konačni obračun poreza na promet a niti je navedeni porez platila.

Ovaj sud nije imao razloga da ne pokloni vjeru iskazu navedenog svjedoka kao ni iskazu svjedoka S. P. i vještaka finansijske struke M. J., koji iskazi su međusobno suglasni a u saglasnosti su i sa materijalnim – pismenim dokazima, koje je sud ocjenjivao u ovom krivičnom predmetu.

Iskaz svjedoka M. I., po ocjeni ovog suda nije od značaja pri utvrđivanju pravno relevantnih činjenica u ovom krivičnom predmetu. Isto tako je bez značaja Nalog Supervizora Brčko Distrikta BiH od 16.11.2000. godine, jer tim Nalogom nije prestala važnost (odobrenja), dozvola za rad na tržnici A., koje su izdate od strane bivših opštinskih, kantonalnih ili entitetskih administracija koje su postojale u Brčko Distriktu.

S obzirom na sve navedeno, ovaj sud je utvrdio da je optužena E. F., kao vlasnik STR K. imala odobrenje za obavljanje trgovinske djelatnosti robama široke potrošnje, u periodu od 10.05. do 31.12.2000. godine, da je u tom periodu obavljajući odobrenu trgovinsku djelatnost nabavila robu široke potrošnje u ukupnoj vrijednosti 1.275.556,14 KM, te izvršila prodaju tih roba u maloprodaji, odnosno izvršila promet istih u vrijednosti od 1.243.797,09 KM, na koji promet, kao poreski obaveznik, nije u skladu s obavezom propisanom u članu 51 stav 1 i 2 Zakona o akcizama i porezu na promet („Službeni glasnik RS“, broj 25/98) konačno obračunala porez na promet po isteku godine a niti je konačni obračun poreza na promet u iznosu od 205.442,80 KM,

prijavila (podnijela) poreskom organu, a sve u namjeri da ista izbjegne potpuno plaćanje poreza na zakonito ostvaren promet proizvoda i usluga, tako da je na taj način izbjegla plaćanje poreza na promet proizvoda i usluga u iznosu od 205.442,80 KM, te je navedenim radnjama ostvarila sva bitna obilježja krivičnog djela poreske utaje iz člana 272 stav 2 KZ-a F BiH, koje krivično djelo je nesumnjivo počinila sa direktnim umišljajem, a koje je opisano u stavu I izreke ove presude.

Neargumentovana je tvrdnja optužene i njenog branioca, da radnje za koje se optužena tereti pod tačkom I optuženice, odnosno koje su opisane u stavu I izreke ove presude, nemaju obilježja krivičnog djela poreske utaje iz člana 272 stav 2 KZ-a F BiH, kao i tvrdnja da nema krivične odgovornosti optužene za navedeno krivično djelo.

Kako je ovaj sud utvrdio da je optužena E. F. u vrijeme i na način kako je to opisano u stavu I izreke ove presude, počinila krivično djelo poreske utaje iz člana 272 stav 2 KZ-a F BiH za koje se optužuje, te kako je utvrdio da je za to krivično djelo i krivično odgovorna, to ju je za isto oglasio krivom te joj izrekao krivičnu sankciju u skladu sa zakonom.

Članom 272 stav 2 KZ-a F BiH je propisano da će se učinitelj, ako je iznos obaveze iz stava 1. istog člana KZ-a F BiH, veći od 500,00 KM, kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

Pri odabiru vrste i visine krivičnih sankcija koje će izreći optuženoj za navedeno krivično djelo, ovaj sud je na strani iste, kao olakšavajuće okolnosti utvrdio činjenice da je do sada neosuđivana, da je porodična osoba i majka dvoje malodobne djece od kojih je jedno slabog zdravstvenog stanja, da je od izvršenja krivičnog djela pa do presuđenja protekao znatan vremenski period (skoro 4 godine) dok je kao otežavajuću okolnost na strani optužene sud imao u vidu činjenicu da je iznos utajenog poreza znatno iznad cenzusa od 5.000,00 KM koji predstavlja kvalifikatorno obilježje predmetog krivičnog djela, te da optužena ni do danas nije namirila dužni iznos poreske obaveze.

Navedene olakšavajuće okolnosti na strani optužene sud je u njihovom skupnom dejstvu ocijenio osobito olakšavajućom okolnošću koja je bila razlog primjeni odredaba članova 41 tačka 2 i 42 stav 1 tačka 4 KZ-a F BiH, odnosno razlog za ublažavanje kazne optuženoj ispod posebnog minimuma od šest mjeseci koji je u KZ-a F BiH propisan za predmetno krivično djelo, tako da je sud optuženu, za krivično djelo za koje ju je oglasio krivom, osudio na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca i novčanu kaznu u iznosu od 20.000,00 KM koja je kumulativno uz zatvorsku kaznu propisana u KZ-a F BiH za predmetno krivično djelo. Prilikom odmjeravanja izrečenih kazni optuženoj sud je pored svega navedenog imao u vidu i okolnosti pod kojima je optužena počinila predmetno krivično djelo za koje je oglašena krivom, odnosno imao je u vidu činjenicu da su i državni organi zaduženi za ubiranje poreza i kontrolu poreskih obveznika u znatnoj mjeri svojom neefikasnom kontrolom i načinom rada doprinijeli da optužena utaji porez u navedenom iznosu. Pri odmjeravanju novčane kazne optuženoj sud je pored ostalog vodio računa i o njenom imovnom stanju.

Ublažena kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca, te novčana kazna u iznosu od 20.000,00 KM, na koje je osuđena E. F., su po ocjeni ovog suda u navedenoj mjeri potrebne i dovoljne da bi se ostvarila svrha kažnjavanja propisana u članu 33 KZ-a F BiH.

Kako je sud optuženu E. F. oglasio krivom za krivično djelo poreske utaje iz člana 272 stav 2 KZ-a F BiH, opisano u stavu I izreke ove presude, to je istu shodno odredbama člana 188 stav 1 a u vezi sa članom 185 stav 1 i 2 tačka a. i g. ZKP-a BD BiH obavezao na plaćanje troškova krivičnog postupka, i to paušala u iznosu od 200,00 KM, te ostalih troškova krivičnog postupka u iznosu od 162,00 KM, koji se odnose na isplatu nagrade i troškova vještačenja vještaku finansijske struke M. J., u vezi vještačenja koje je obavio u ovom krivičnom predmetu.

U odnosu na radnje opisane pod tačkom 2. optužnice Javnog tužilaštva BD BiH, odnosno opisane pod tačkom II izreke ove presude, ovaj sud je ocijenio opravdanim prigovor optužene i njenog branioca da u navedenim radnjama optužene nema bitnih obilježja krivičnog djela poreske utaje iz člana 274 stav 2 KZ-a BD BiH, za koje se optužena E. F. optužuje, a niti obilježja nekog drugog krivičnog djela za koje bi se optužena mogla oglasiti krivom i osuditi na osnovu činjeničnog opisa navedenog pod tačkom 2. optužnice.

Naime, optužena E. F. je imala odobrenje za obavljanje samostalne trgovinske djelatnosti, izdato od Odjela za ... R. B., čija važnost je bila do 31.12.2000. godine, a što je jasno naznačeno u izdatom rješenju. Iako je optužena trgovala i poslije 2000 godine, odnosno bavila se prometom robe na malo, ista za takvu trgovinu nije imala odobrenje odnosno ovlašćenje. Stoga je njena djelatnost bila nezakonita, odnosno promet roba koji je vršila bio je nezakonit i o takvom prometu nije bila obavezna o poreskim zakonima voditi evidencije niti obračunavati porez na promet te isti prijaviti poreskom organu. Jedno od bitnih obilježja krivičnog djela poreske utaje je to da se radi „o zakonito stečenim prihodima“, pa i djelatnost, odnosno promet robama i uslugama koji lice ostvaruje trgovinom, moraju biti dozvoljeni, odnosno zakoniti, da bi postojalo krivično djelo poreske utaje iz člana 274 stav 2 KZ-a BD BiH. Kako nema tog bitnog elementa krivičnog djela, to u radnjama optužene nema ni navedenog krivičnog djela a niti postoje obilježja nekog drugog krivičnog djela za koje bi sud mogao optuženu oglasiti krivom i osuditi, na osnovu činjeničnog opisa radnji navedenih pod tačkom 2. optužnice.

S obzirom na navedeno, sud je optuženu E. F., na osnovu člana 284 tačka a. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH, oslobodio od optužbe za krivično djelo poreske utaje iz člana 274 stav 2 Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH, opisano u stavu II izreke ove presude.

ZAPISNIČAR

Tanja Šakić

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Zijad Kadrić